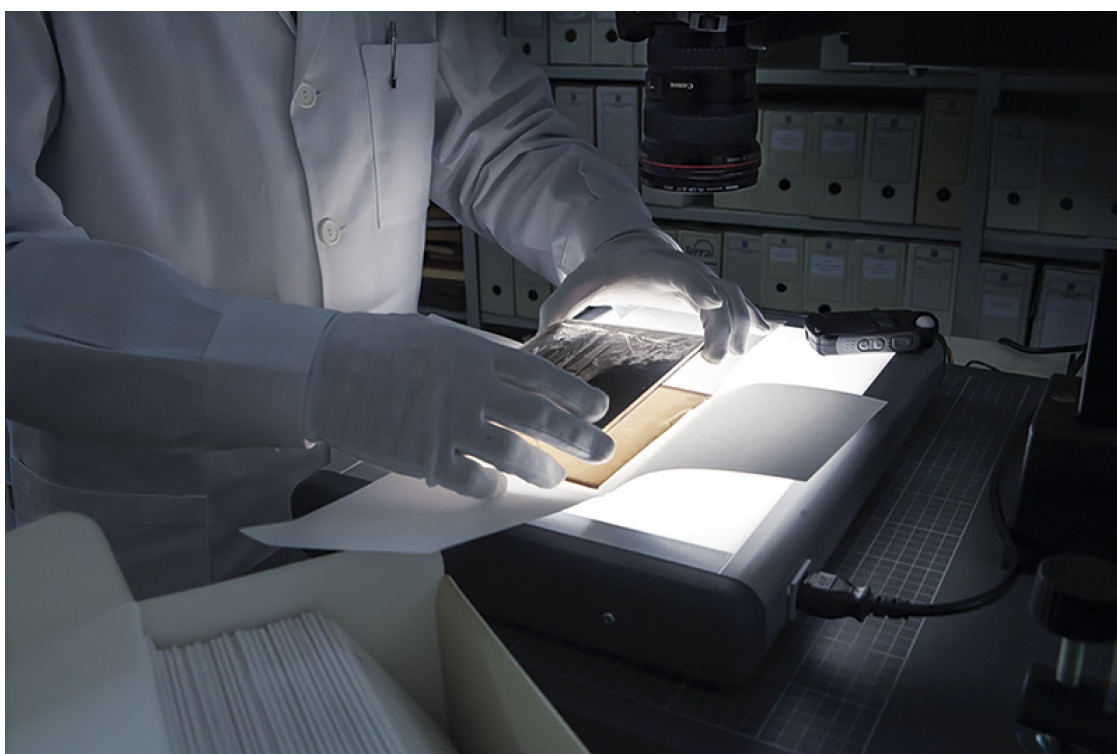

Catalunya - Barcelona, seu mundial dels arxius al 2025. «Coneixent passats, creant futurs»

La capital catalana acollirà un congrés internacional que emfatitza la relació dels arxius amb la ciutadania

Arxiu Comarcal del Berguedà. Recuperant la memòria històrica per mitjà d'una fotografia. | Daniel Sánchez i Jaume Orpinell, 2015.

Catalunya - Barcelona, seu mundial dels arxius al 2025. «Coneixent passats, creant futurs»

Joaquim Borràs Gómez, subdirector general d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura

Enric Cobo Barri, cap del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals del Departament de Cultura

Estem a les portes que Catalunya i Barcelona esdevinguin un fòrum de trobada pels professionals de l'arxivística i gestió documental de tot el món. Això, podem assegurar que és gràcies als mèrits assolits per l'arxivística catalana en aquests darrers anys i pel reconeixement explícit del Consell Internacional d'Arxius cap als professionals del nostre país. La finalitat del Consell Internacional d'Arxius és promoure la gestió i l'ús eficient i eficaç de documents, arxius i dades en tots els formats i la seva preservació com a patrimoni cultural i testimonial de la humanitat. Una de les principals accions de Consell Internacional d'Arxius és l'organització, cada quatre anys, d'un

congrés internacional a una ciutat amfitriona dels diferents continents.

La candidatura «Catalunya - Barcelona, seu mundial dels arxius 2025» es va gestar a finals de l'any 2019, quan el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona van valorar-ne la possibilitat. El 2020, any de pandèmia, es va treballar amb intensitat en la preparació del projecte que finalment es va resoldre favorablement el 18 de juny de 2021.

El congrés internacional d'arxius «Coneixent passats, creant futurs» tindrà lloc entre els dies 28 i 30 d'octubre del 2025 al Centre de Convencions Internacional de Barcelona (CCIB). És la primera vegada que se celebra a Catalunya i l'organització està integrada per la Generalitat, el Consell Internacional d'Arxius, l'Ajuntament de Barcelona, el Ministeri de Cultura, la Diputació de Barcelona i l'Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya.

El Congrés Internacional d'Arxius és una de les fites organitzatives més importants per a un país, en matèria d'arxius i gestió documental, i, també, una oportunitat per promoure el nostre patrimoni documental d'una riquesa extraordinària i un dels més antics del món. Tanmateix, un dels aspectes rellevants de la proposta de congrés és que aquest transcendeixi els seus espais habituals i suposi un impacte en la societat catalana, tant en el conjunt de professionals com en la ciutadania.

«Coneixent passats, creant futurs» és el títol d'un congrés que el Comitè científic desplegarà en un programa que de ben segur serà molt atractiu i innovador. Convé detallar els principals àmbits de la proposta:

Memòries: la voluntat de no oblidar. Els documents com a matèria de la memòria. La humanitat té la necessitat de no oblidar el seu passat per poder construir un futur millor. En aquest context, els arxius són instruments essencials de la societat, que s'expressa per mitjà de canals de comunicació tradicionals i altres en constant evolució ?com són les xarxes socials, moviments socials, etc.? i que en molts casos generen una documentació instantània i efímera.

Noves memòries o memòries deslocalitzades: com tractar la memòria dels migrants i desplaçats. Arreu del món es produeixen episodis de migració forçada i desplaçaments, i és important preservar la seva memòria i la dels espais de rebuda. Són memòries fràgils i en perill, sobre les quals s'ha de reaccionar des dels arxius amb l'objecte de preservar-les com a testimoni d'una activitat humana (la dels migrants), una activitat social (la de les organitzacions de suport als migrants en tots els àmbits: humanitària, mèdica, etc.) i una activitat oficial (la que impulsen els diferents estats i organitzacions mundials com l'ONU o la UE) vers aquests episodis.

L'apropiació de les memòries: conflictes, pandèmies, usurpacions, destruccions d'arxius. El valor dels arxius és essencial en la salvaguarda de la memòria dels països ocupats o de les comunitats afectades. Les instàncies internacionals que defensen els drets humans promouen diferents línies de suport a aquests col·lectius, essent la salvaguarda del patrimoni documental essencial per garantir la preservació de la memòria i la identitat de les nacions o societats que han estat objecte de conflictes, usurpacions, etc.

Arxius i identitats. Preservar testimonis d'identitat individual i col·lectiva, identitat nacional. En el context d'un món globalitzat i en xarxa, és important aproximar-se a les realitats d'entre tantes identitats que configuren l'època en què vivim i que es troben minoritzades per conflictes polítics o que tenen dificultats per manifestar-se i per viure amb plena llibertat. Més enllà de la identitat individual, la col·lectiva o la nacional configuren un escenari que els arxius han de poder afrontar des de cada perspectiva. Des de l'òptica de la personal fins la que representa una identitat nacional o estatal. L'arxiu social és un pas molt important dels arxius que transcendeix la cultura institucional oficial, buscant interconnectar-se amb la societat.

Arxius: drets personals i col·lectius. L'arxiu és garant dels drets personals i col·lectius ja que la gestió del patrimoni suposa accés a la nostra memòria i la gestió documental garanteix una millor

política d'accés als documents, transparència i bons govern de les administracions públiques. En relació als drets col·lectius, els arxius impulsen accions de responsabilitat social corporativa per mitjà d'estratègies de col·laboració entre arxius i societat.

Arxius oberts i estratègies digitals: arxius i tecnologies, a l'abast de tothom. En el marc de la societat digital, els arxius estan digitalitzant el passat, el present i el futur. Així, les polítiques en humanitats digitals com els projectes en intel·ligència artificial tenen el focus en els documents, tant del passat com del futur. Tanmateix, les estratègies esdevenen radicalment diferents als models clàssics de transmissió de coneixement i proposen, en molts casos, la construcció del coneixement a partir, directament, de la informació. Aquest accés universal a la documentació, les dades i la informació modifica substancialment el rol dels professionals.

Arxius i professió: recerca, innovació i millora continuada dels arxius. La formació i les competències dels professionals de l'arxivística és un dels aspectes més importants sobre el futur de la professió en el marc dels nous reptes de la societat. Requereix un profund debat sobre funcions dels professionals, les seves competències professionals bàsiques, les línies d'especialització, etc. Cal interpel·lar a la professió i valorar noves realitats i experiències amb l'objectiu de fixar els perfils professionals dels arxivistes i gestors de documents.

Si bé el Congrés es desenvoluparà durant tres dies, la proposta d'un congrés de país vol que els arxius i la societat siguin protagonistes durant tot el 2025, més enllà d'aquest dies al CCIB. Per aquest motiu, des del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya s'ha impulsat el projecte «Catalunya, un país d'arxius: documents que fan Europa», que mostra com la documentació reflecteix la contribució de Catalunya a la construcció europea.

L'aportació a les estructures europees i internacionals és visible en documents dels arxius catalans, públics i privats, que mostraran la importància i la transcendència del patrimoni documental de Catalunya, en el marc europeu i internacional. També han d'evidenciar com la documentació del nostre país ha reflectit la «construcció» d'Europa i a l'àmbit internacional i assenyalar la transcendència dels documents en la configuració d'una Nació.

Catalunya i Barcelona esdevindran el centre de l'arxivística mundial el 2025, però més enllà de l'àmbit d'aquest congrés internacional, els arxius sortiran dels seus prestatges per dialogar amb la ciutadania del nostre país sobre el passat i el futur de la humanitat amb la voluntat de no oblidar, d'apropiar-se de les noves memòries, de reconèixer els drets personals i col·lectius i de fer que els arxius siguin oberts i de tothom.

Recordeu que podeu adquirir la revista **aquí** i també subscriure-vos-hi **AQUÍ**.